

Pred volitvami v Trstu

Kot je znano, bodo konec novembra volitve za novi tržaški občinski svet. Na drugem mestu poročamo, da se za te volitve že živahno pripravljata tudi Slovenska skupnost, ki bo nastopila s svojo kandidatno listo. Mislimo, da ni treba posebej poudarjati pomena slovenske liste na bližnjih tržaških upravnih volitvah, saj se na ta način najbolj in najbolj zgovorno izpričuje slovenska prisotnost v Trstu. Slovenski volilni nastop pa ni zgolj manifestacija našega obstoja, temveč tudi in predvsem dejanje, s katerim slovenski živelj neposredno opozarja na vrsto svojih specifičnih problemov in hkrati izraža svojo odločno voljo po soudeležbi pri doščevanju splošnih smernic celotnega družbenega razvoja.

Čeprav Slovenci v Italiji že ves čas po drugi svetovni vojni nastopamo na volitvah tudi s svojimi slovenskimi listami, se nam zdi, da je manifestacija naše prisotnosti aktualna, ker je znano, da so še vedno na delu sile, ki to prisotnost tajijo, oziroma omalovažujejo, in ki odkrito ali prikrito želijo, da bi se v tolikšni meri vključili v vsedržavni sistem, da bi sploh ne predstavljali več posebne narodnostne skupnosti. Res je sicer, da taka miselnost ni več tako razširjena med večinskim ljudstvom, kot je bila pred desetletjem in še prej, vendar prav tako drži, da nas tudi tako imenovane italijanske napredne kulturne in druge sile skoraj nagonsko smatrajo za nekakšno nadlego, za nekaj, kar jim je napoti in kar jih moti pri prizadevanjih za reševanje zapletenih vprašanj, ki se dnevno postavljajo pred družbo. Iz tega izhaja za nas zelo koristen nauk, da bomo imeli toliko pravic, kolikor si jih bomo znali sami izbojevati, in da se bomo kot posebna narodnostna skupnost uveljali v premem sorazmerju zlasti s svojim političnim delom. Ena pomembnih oblik takega dela pa je prav gotovo nastop na volitvah.

Že prej smo dejali, da slovenska kandidatna lista ni zgolj manifestacija naše prisotnosti, temveč tudi dejanje, s katerim Slovenci široko javnost opozarjamo na svoje specifične probleme. Znano je, da obstaja cela vrsta še neresenih manjšinskih problemov, ki sodijo v pristojnost posameznih državnih in krajevnih ustanov. Vrsta takih problemov obstaja tudi v tržaški občini, katere uprava se bo v kratkem obnovila. Resnici na ljubo je treba priznati, da so se tudi in predvsem po zaslugi Slovenske skupnosti in njenega izvoljenega predstavnika določeni problemi uredili, oziroma so se ustvarili pogoji za njihovo pravično rešitev. Po tej poti je treba vsekakor vtrajno nadaljevati in se postopno spopasti z vsemi vprašanji, ki polibliže zadevajo slovenski živelj v tržaški občini. Kot pri vsakem delu, ne moremo biti popolnoma zadovoljni tudi z rezultati šestletne mandatne dobe tržaškega občinskega sveta, ki prav gotovo ni izpolnil vseh naših pričakovanj. Proti

NEZAUPNICA SKUPNEMU EVROPSKEMU TRGU

Norveški volivci so v nedeljo s 54 odst. oddanih glasov zavrnil predlog vlade, da bi Norveška pristopila k Evropski gospodarski skupnosti. Izid glasovanja je povzročil hudo presenečenje za vodilne organe te skupnosti, ki si niso mogli predstavljati, da bi mali norveški narod res odklonil vstop v gospodarsko mogočno skupnost, kjer naj bi se cedila zanj med in mleko. Sicer je bilo znano, da imajo mnogi Norvežani pomisleke proti Evropski skupnosti in da je odpor proti pristopu k njej precej razširjen vendar pa so ga v časnikarskih in političnih, posebno pa še v gospodarskih krogih skupnosti podcenjevali. Menili so, da gre samo za negotovanje določenih plasti in krogov, ki ne bo potegnilo javnega mnenja za seboj. Toda v resnici je imelo negotovanje globlje in bolj splošne vzroke, kot se je zdelo.

Norvežani so realisti

Norvežani so bili vedno realisti, že od davnih časov. K temu jih navajata sama narava njihovih tal in podnebje. Zato jim ni bilo težko presoditi, kakšne ugodnosti bi imeli od Skupnega trga. A prav tako jim ni bilo težko presoditi, kakšne neugodnosti bi izhajale zanje iz članstvo pri Skupnem trgu, toda v tem večina Norvežanov ne vidi najvišje vrednote. Več so jim vredne narodna suverenost, popolna svoboda odločanja vedno in v vsakem hipu brez strahu pred preglasovanjem, zaščita ribolova v domačih vodah, zaščita domačega kmetijstva, varstvo narave in ohranitev drugih tradicionalnih vrednot.

Kaj vzbuja nezaupanje?

S tem je dobila Evropska gospodarska skupnost svojo prvo veliko nezaupnico, ki pa vendarle ni prišla čisto nepričakovano, saj je v

Evropski skupnosti vedno več pojavov, ki vzbujajo nezaupanje in posebno pri manjših narodih. Že od vsega početka sta obstajali v Evropski skupnosti dve struji, ena, ki se je zavzemala za avtonomijo posameznih držav, in druga, ki je hotela skupnost čimbolj centralizirati, okrepiti osrednje organe v njej in zmanjšati suverenost posameznih držav, da bi lahko tembolj svobodno in suvereno odločali osrednji organi. Bilo je celo že predvideno, da naj bi prevladala pri sklepanju večina in države, ki bi bile preglasovane, bi se morale vdati v sklep večine. Začela se je odigravati ista igra kot v mnogih državah, kjer se borita centralistični in avtonomistični koncept.

V Evropski gospodarski skupnosti imajo že dolgo glavno, če ne edino besedo birokrati in velekapital, katerim so napoti vse meje in vse ovire za prost razmah njihove moči in širjenja. Ovire pa vidijo v vsem, kar hoče ohraniti svojo posebnost, svoje specifične lastnosti ali svojo suverenost. Zato tako nasprotovanje teh korakov težnji, da bi parlamenti posameznih držav ohranili svojo suverenost, pa tudi mrznja do manjših držav in do manjšin. Vse v Evropski skupnosti bi moralo biti »veliko«, »kolosalno«, »nacionalno«, »evropsko« itd. To pomeni, da bi lahko ti krogi svobodno premikali svoje figure po šahovnici Skupnega evropskega trga, »strategično« predstavljali svoje kapitale in tovarne, kamor bi se jim zdelo, in nihče jim ne bi mogel tega preprečiti, kajti njihova oblast bi bila »nadržavna« in »nacionalna«.

Ekspanzija velikih na račun malih

Mnogoštevilnim narodom se ni pri tem kaj bati, kajti Nemčija, Italija, Francija in Anglija (če bo res pristopila k SET) so si po prebivavstvu in težnjah svojega velekapitala bolj ali manj v ravnovesju in vsaka izmed njih upa, da se bo lahko gospodarsko razmahnila na račun drugih, posebno majhnih članic. Toda majhne države in narodi so v taki Evropski skupnosti izpostavljeni neprestani in neomejeni gospodarski ekspanziji velikih. Ne morejo preprečiti, da ne bi velekapital tujega izvora izbral njihove države za kake svoje velikanske tovarne in tovarniške komplekse ali za gradnjo naprav, ki bi bistveno spremenile obraz določene pokrajine in mest. Poleg tega določa pravilnik Skupnega trga, kot znano, da se lahko delavci na njegovem področju prosto selijo sem in tja kot v lastni državi, kar pomeni, da bi ne mogel nihče preprečiti, če bi se npr. mase Italijanov, Nemcev itd., nenadzirano naseljevale na Norveškem ali na Danskem, kar bi lahko s časom privedlo do nastanka velikih manjšin in bi začelo povzročati politične probleme. Norveška je že morala dolgo dobo svoje zgodovine prenašati nemški trgovinski monopol Hanse, kar je oviralo nastanek norveškega meščanskega sloja.

Glede na to, da se v okviru Evropske gospodarske skupnosti še nikoli ni dvignil noben uradni glas v obrambo malih in zatiranih narodov (dalje na 2. strani)

resnici in objektivnosti pa bi se gotovo pregrešil, kdor bi trdil, da je bilo malo storjenega v korist slovenskega prebivalstva tržaške občine.

Omeniti želimo še tretji aspekt, ki ga ima slovenska kandidatna lista na volitvah, to je prispevek, ki ga Slovenci po svojih izvoljenih predstavnikih dajemo k doščevanju splošnih smernic družbenega razvoja, skratka svojo soudeležbo pri družbenem dogajanju. S svojim samostojnim nastopom se namreč kot polnopravni subjekt neposredno vključujemo v družbeno dejavnost in s tem prispevamo svoj delež pri reševanju in urejanju najrazličnejših problemov, ki se takorekoč dnevno porajajo. Samostojni slovenski volilni nastopi ne vodijo torej v izolacijo, ne predstavljajo gole obrambe, temveč so po našem učinkovito sredstvo, s pomočjo katerega lahko zadihamo iz polnih prs, to je, da postanemo akterji političnega in vsega drugega javnega življenja. Zato smo prepričani, da bodo tudi tokrat naši ljudje krepko podprli slovensko listo, ki se bo predstavila na bližnjih občinskih volitvah v Trstu.

D. L.

RADIO TRST A

♦ NEDELJA, 1. oktobra, ob: 8.00 Koledar. 8.05 Slovenski motivi. 8.30 Kmetijska oddaja. 9.00 Sv. maša iz župne cerkve v Rojanu. 9.45 Komorna glasba. 10.15 Poslušali boste. 11.15 »Medvedek Buce«. Otroška radijska igra, napisala Sara Fornazarič. Režija: Lojzka Lombar. 12.00 Nabožna glasba. 12.15 Vera in naš čas. 12.30 Nepozabne melodije. 13.00 Kdo, kdaj, zakaj. 13.30-15.45 Glasba po željah. 15.45 »Prebliski«. Radijska drama, napisal Erland Josephson, prevedla Nada Konjedic. RO. Režija: Jože Peterlin. 16.45 Znani pevci. 17.00 Šport in glasba. 18.00 Popoldanski koncert. 18.45 Semeni plošč. 20.00 Šport. 20.30 Sedem dni v svetu. 20.45 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 22.00 Nedelja v športu. 22.10 Sodobna glasba. 22.20 Zabavna glasba.

♦ PONEDELJEK, 2. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami, zanimivosti in glasba za poslušavke. 13.30 Glasba po željah. 14.30 Pregled slovenskega tiska v Italiji. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. Pripravlja Danilo Lovrečič. 18.15 Umetnost, književnost in prireditve. 18.30 Klavirski koncerti. 19.10 Odvetnik za vsakogar, pravna, socialna in davčna posvetovalnica. 19.20 Jazz. 20.00 Športna tribuna. 20.30 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Pianist Marijan Fajdiga; Marij Kogoj; Piano (1921) - Slovenski ansambli in zbori. 22.10 Zabavna glasba.

♦ TOREK, 3. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Pratika, prazniki in obletnice, slovenske viže in popevke. 12.50 Saksofonist Johnny Sax in violinist Leo Silvestri. 13.30 Glasba po željah. 17.30 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Komorni koncert. 18.50 Glasbena beležnica. 19.10 Slovenski epi: France Prešeren »Krst pri Savici« prip. Martin Jevnikar. 19.20 Za najmlajše, pravljice, pesmi in glasba. 20.00 Šport. 20.30 Verdi: »Gusar«, opera v 3 dej. V odmoru (20.55) Pogled za kulise, prip. Dušan Perot. 22.15 Zabavna glasba.

♦ SREDA, 4. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce, srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Ansambel »Deutsche Kammer Virtuosen«. 19.25 Higijena in zdravje. 19.35 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.30 Simfonični koncert. V odmoru (20.55) Za vašo knjižno polico. 21.25 Romantične melodije. 22.05 Zabavna glasba.

♦ ČETRTEK, 5. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Slovenski razgledi: Naši kraji in ljudje v slovenski umetnosti - Pianist Marijan Fajdiga; Marij Kogoj; Piano (1921) - Slovenski ansambli in zbori. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: srečanja, razgovori in glasba. Pripravlja Danilo Lovrečič. 18.15 Umetnost. 18.30 Nove plošče resne glasbe. 19.10 Costantino Mortati: Oseba, država in vmesne skupnosti. 19.25 Za najmlajše: Pisani balončki. Pripravlja Krasulja Simoniti. 20.00 Šport. 20.30 »Lažnivi služabniki«. Komedija, napisal David Garrick, prevedel Franc Jeza. Izvedba: RO. Režija: Jože Peterlin. 22.05 Zabavna glasba.

♦ PETEK, 6. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 11.35 Opoldne z vami. 13.30 Glasba po željah. 17.00 Za mlade poslušavce: srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Sodobni italijanski skladatelji. 18.45 Kalifornijski swing z Woodyem Hermanom in Oscarjem Valdambrijem. 19.10 Zora Tavčar: »Jeraševa Meta«. 19.25 Zbori in folklor. 20.00 Šport. 20.30 Gospodarstvo in delo. 20.45 Vokalno instrumentalni koncert. 21.50 V plesnem koraku. 22.05 Zabavna glasba.

♦ SOBOTA, 7. oktobra, ob: 7.00 Koledar. 7.05 Jutranja glasba. 13.30 - 15.45 Glasba po željah. 15.45 Avtoradio, oddaja za avtomobiliste. 17.00 Za mlade poslušavce: srečanja, razgovori in glasba. 18.15 Umetnost. 18.30 Tenorist Carlo Biasini, pianist Aleksander Vodopivec. Samospevi Stefana Donaudyja, Josipa Hatzeja, Mirka Poliča in Matije Bravničarja. 18.50 Orkester proti orkestru. 19.10 Družinski obzorik. prip. Ivan Theuerschuh. 19.20 Drugi semjam beneške pjesmi, ki smo ga posneli na Lesah 30. julija 1972. 20.00 Šport. 20.30 Teden v Italiji. 20.45 »Danes grofje celjski in nikdar več«. Napisala Anne Wambrecht-Samer. Dramatizacija in režija: Balbina Baranovič Battelino. 1. del. Izvedba: RO. 21.30 Vabilo na ples. 22.30 Zabavna glasba.

Onesnaženo okolje tudi na Vzhodu

Onesnaženje okolja vse bolj skrbi tudi Sovjetsko zvezo, kar je razvidno iz programa nedavnega zasedanja Vrhovnega sovjeta v Moskvi, ki je prejšnji teden med drugim obravnaval to pereče vprašanje sodobnega sveta. Vladimir Kirilin, eden izmed podpredsednikov vlade, je prebral osnutek zakona o varstvu naravnega okolja in je poudaril nujnost mednarodnega sodelovanja v boju proti onesnaženju narave. Kapitalistične države — je dejal Kirilin — povzročajo s svojim gospodarskim razvojem, ki temelji na privatni lastnini, hude in nepopravljive rane naravi, ter škodljive spremembe v okolju. Drugače je v socialističnih državah, kjer družbena lastnina produkcijskih sredstev in naravnih bogastev zagotavlja večje spoštovanje narave in omogoča učinkovitejše varstvo.

Ko je tako poravnal neizogiben idološko-propagandni davek, je Kirilin razgrnil dejstvo, da tudi v Sovjetski zvezi ne manjka težav pri onesnaženju okolja. V mnogih mestih je zrak onesnažen, zaščitni ukrepi so nezadostni, ljudje pa imajo premalo čuta za tovrstna vprašanja. Požarov, ki so v preteklih mesecih opustošili tisoče hektarov gozdov in šote okrog sovjetske prestolnice, ni povzročila samo suša. »Obramba naravnega okolja — je podčrtal Kirilin — terja za učinkovito izvajanje združitve prizadevanj na mednarodni ravni.«

Znano je, da eden izmed sporazumov, ki sta jih podpisala Nixon in Brežnjev v letosnjem maju, predvideva sodelovanje ZDA in Sovjetske zveze na ekološkem področju, torej pri varstvu okolja in vzdrževanju ravnotežja v njem. Z namenom, da bi preučili podrobno

sti pri izvajanju tega sporazuma, se je pred kratkimzadr ževala v Moskvi posebna ameriška delegacija, ki se je kot opazovalec udeležila tudi zasedanja Vrhovnega sovjeta prejšnji teden v Kremlju.

Kakor smo izvedeli, bosta v novi sezoni, ki je pred vrati, v ljubljanski Operi redno sedelovala tudi sopranistka Tatjana Kralj, hčerka sligarja Toneta Kralja (doslej je pela v Zahodni Nemčiji) in tržaški rojak basist Ivan Sancin, znan kot vodja Tržaškega okteta.

Postalo je gotovo, da bodo 30 kilometrov dolgo avtomobilsko cesto med Postojno in Vrhniko predali namenu 29. novembra letos, ko v Jugoslaviji praznujejo državni praznik. Cesta je že skoraj v celoti asfaltirana, delavci opravljajo le še zadnja končna dela.

PRIJATELJI NA VZHODU

Po skoraj tridesetih letih je v ponedeljek zopet zaplapolala na letališču v Pekingju japonska zastava. Na uradni obisk, ki bo trajal šest dni, je priletel japonski ministrski predsednik Kakuei Tanaka s številnim diplomatskim spremstvom. Sprejel ga je kitajski vladni predsednik Ču-en-laj v veličastnem, a bolj prisrčnem vzdušju kot Nixona.

Že prvi dan so se zastopniki obeh vzhodnih velesil več ur pogovarjali v izredno prijateljskem vzdušju. Vsebinska razgovorov je ureditev medsebojnih razmer in sožitja med Kitajsko in Japonsko. To je nujna potreba za Kitajsko in življenjski predpogoj za Japonsko. Na poti je samo še vprašanje nacionalistične Kitajske ali Formoze. Japonska bo morala priznati, da predstavlja otok sestavni del skupne Kitajske in ne samostojno republiko.

Po sporazumu med obema državama bo tako nastala na azijskem prostranstvu sila, ki bo kos sovjetskim pa tudi ameriškim težnjam po vplivanju na azijsko politiko. Zveza med Kitajsko in Japonsko bo tretja sila, poleg Amerike in Rusije, ki bo usmerjala svetovno politiko.

Listi v Pekingju in Tokiju upravičeno pišejo, da se je obrnil list v analih svetovne zgodovine. Sovjetski listi so ta obisk samo na kratko zabeležili, ameriške politike pa celo nekoliko skrbi.

POROČILO SLOVENSKE SKUPNOSTI

Svet Slovenske skupnosti je na redni seji dne 25. t.m. obširno razpravljal o pripravah na bližnje tržaške občinske volitve. Po poročilu političnega tajnika dr. Štoke se je razvila široka razprava, v katero so posegli skoraj vsi člani sveta. Ta je določil glavne kandidate in soglasno sklenil, da bo nosilec liste dosedanji tržaški občinski odbornik dr. Rafko Dolhar. Svet je nadalje sklenil, da bo lista izpopolnjena s kandidati, ki jih bodo predlagali člani in somišljeniki Slovenske skupnosti na sestankih po posameznih krajih tržaške občine. Imenovana je bila tudi posebna komisija, ki bo sestavila volilni program. Kandidate za tržaške občinske volitve bo potrdil občni zbor Slovenske skupnosti, ki bo dne 3. oktobra v Finžgarjevem domu na Opčinah.

Svet Slovenske skupnosti je nato podrobno razpravljalo o pripravah na občni zbor.

NEZAUPNICA S UPNEMU EVROPSKEMU TRGU

(Nadaljevanje s 1. strani)

rodov, večkrat pa se celo odkrito kaže nerazpoloženje do narodnih manjšin in majhnih držav, češ vse to v dobi »združene Evrope« nima več smisla in pomena, se ni čuditi, če so se začeli mali narodi bati Skupnega trga. Imajo občutek, da vidijo veliki narodi, ki so se prej šli imperializma na lastno pest, v Skupnem trgu priložnost, da bodo dobili na krožniku tisto, česar niso mogli dobiti z vojnami — da bi se lahko prosto širili na račun malih, jih osvajali gospodarsko in razpolagali z njihovim ozemljem v svoje namene, po načelu preglašovanja v »nacionalnih« vodilnih organih skupnosti ali z gospodarskim in političnim pritiskom.

Pojem Evropske gospodarske skupnosti in Skupnega trga bo treba odločno revidirati, če naj postaneta privlačna tudi za majhne narode in države. To ne sme biti več skupnost velekapitala in birokratov, lačnih neomejene oblasti, ljudi, ki vidijo samo gospodarsko in tehnično plat evropskih problemov, ampak skupnost narodov, ki naj ohranijo svoje suverene pravice, a so pripravljeni, da prostovoljno sodelujejo in se združijo v širšo skupnost, v kateri pa mora biti zavarovana njihova narodna samobitnost in pravica do svobodnega odločanja v bistvenih narodnih zadevah. Argument, s katerim zagovarjajo nekateri današnji pojem Skupnega trga, namreč zgolj z obetanjem materialnih ugodnosti, je klavirno materialističen. To je argument ljudi, ki vidijo največjo dobro v denarju in menijo, da so ljudje in narodi pripravljeni, da se za boljše življenje odpovedo samostojnosti in svobodni izbiri. Norvežani pa so pokazali, da vsi le ne mislijo tako.

Izdajatelj: Engelbert Besednjak nasl. ♦ Reg. na sodišču v Trstu dne 20.4.1954, št. 157 ♦ Odgovorni urednik: Drago Legiša ♦ Tiska tiskarna Graphart, Trst - ulica Rossetti 14 - tel. 77-21-51

Mladinska rubrika

Mladina kontestira vodstvo Slovenske skupnosti

Seveda, ne vsa mladina, in tudi ne njen najbolj številni del. V glavnem so to bolj živahni, odločni in kritični mladinci, ki mislijo s svojo glavo in je tedaj zelo možno, da prihajajo do samostojnih, drugačnih in novih pogledov na vseh področjih družbenega udejstvovanja, torej tudi na političnem področju. Prav od takih mladih ljudi pa lahko imajo razne organizacije in še zlasti politične stranke še največ koristi. Razlikovati gre pri tem med kritiko zaradi kritike, kar je nesmiselno in nekoristno za izboljšanje vodstva in glavne smeri matične organizacije ter kritiko, ki izhaja iz želje po čim večji uveljavitvi organizacije, ki ti je duhovno in programsko najbližja. V vsakem primeru pa je dober znak za kakršnokoli stranko, ki jo njena mladina tako ali drugače »kontestira«. To je najprej dokaz, da kljub precejšnji kritičnosti mladina verjame v tisti določen politični program, istočasno pa je tudi dokaz, da tista mladina vidi v demokratičnem oprijemu svoje politične organizacije možnost da po ustaljenih pravih medskupinskih odnosov znotraj ene in iste skupnosti lahko prihaja do sprememb in stalnih preverjanj. Bolj slabo spričevalo za politično stranko ali skupino pa je dejstvo, da se mladina na splošno ali celo njen mladinski del ne zanima zanjo oz. da pasivno sprejema dogajanje okoli sebe. Taka mladina tedaj tudi ničesar novega ne doprinese svoji organizaciji. Stranke pa, ki se s tem zadovoljijo, ali si celo želijo tak mladinski odnos, kažejo na svojo notranjo programsko, organizacijsko in ideološko šibkost, saj si ne želijo ali celo odklanjajo kakršnokoli kritičen ali vsaj dialektičen odnos v svojih vrstah.

Tudi znotraj Slovenske skupnosti gre prav za to: za dialektičen odnos s sedanjim vodstvom zamejske slovenske politične organizacije in za kritično preverjanje političnih izbir vodstva. Med drugim ni to nič novega v vsakdanji organizacijski praksi: podobno se je godilo prejšnjemu vodstvu Škrk - Poštovan - Černe, zdaj z vodstvom Štoka - Legiša - Dolhar in nujno je, da bo tudi novo vodstvo (ko bo prišlo do izraza) imelo svoje bolj ali manj radikalne kritike zlasti v vrstah mladih, ki bo-

do prihajali za njimi. Do tu je vse prav in dobro.

Toda kakor hitro gremo malo globlje v take načelne odnose in vloge, se stvari zataknejo, prihaja do nerazumevanj, padajo težke kritike, celo nezreli osebni napadi, in v nevarnosti je tisti dialektični odnos, ki naj obnavlja vrste in sklepe politične stranke. Korak od takega stanja do nezanimanja ali popolnega odklona strankinega prizadevanja je zelo kratek in težko bi bilo trditi, da je krivda samo na eni strani. Kvečjemu bi lahko zatrčili, da nosi večjo odgovornost stranka in njena vodilna skupina, ki ni znala ali ni hotela razumeti ter sprejeti prizadevanj svoje kritične proti-strani.

V kratkem bo Slovenska skupnost imela svoj občni zbor, ki naj pregleda trenutno stanje znotraj te politične organizacije in ki naj

programira odnose in njeno politično ter organizacijsko smer za naprej. Zato je občni zbor Slovenske skupnosti pomemben dogodek za slovensko zamejsko politiko in mora zanimati prav tako Slovence, ki so znotraj te organizacije, kot tudi vse politično drugače opredeljene sorojake, saj smo v istem času in na istem prostoru neločljivo povezani eni z drugimi in celo eni odvisni od drugih. Prav ta ugotovitev pa tudi obvezuje vse politične predstavnike Slovenske skupnosti, da dajo svojemu občnemu zboru potrebno težo in ne dopustijo, da brezbarvno zvodeni in gre mimo naše tako angažirane vsakdanjosti.

Slovenska skupnost ima v svojem dosedanjem delu, in tu mislim še posebno na njeno zadnjo poslovno dobo, nedvomno marsikatero zaslugi za zamejske Slovence, prav tako pa je zagrešila kako politično in organizacijsko napako, saj je to povsem človeško. Kar gre na tem mestu omeniti, je zlasti nezanimanje s strani sedanjega vodstva, za vso obširno in izredno občutljivo mladinsko problematiko. O tem bo stekel govor prihodnjic. **Igor Tuta**

Tabor zamejske mladine

V eni izmed prejšnjih številčk smo objavili kratko vest, da bo 7. in 8. oktobra v Trstu tabor zamejske mladine. Ko so dobro stekle priprave za to prireditev, smo stopili v prostore Slovenskega kulturnega kluba, ki jo prireja, da bi zvedeli kaj več o taboru. Srečali smo predsednika Martina Breclja in odbornike Magdo Jevnikar, Marijo Besednjak in Iva Jevnikarja, ki so ravno odpošiljali vabila za tabor. V prostorih v Donizettijevi ulici, kjer potekajo že nekaj mesecev obnovitvena dela, se je razvil pogovor, v katerem so nam člani SKK odgovorili na nekatera vprašanja.

Kakšen namen ima tabor zamejske mladine?

Tabor zamejske mladine hoče nuditi priložnost za srečanje med mladino v zamejstvu pa tudi v republiki Sloveniji: srečanje in sklepanje prijateljskih vezi, razgovor o naših in o splošnejših vprašanjih, združeni nastop v javnosti, spodbuda za nove podvige.

Tabor ima že večletno tradicijo, kajne?

Da to je že 6. tabor. Prvi je bil leta 1962 v Gorici, od takrat pa izmenoma na Koroškem, Tržaškem in Goriškem vsaki dve leti. Tako bo letos ta-

bor drugič na Tržaškem, saj je bil precejšnjim uspehom leta 1966 na Repentabru in v mestu.

Kako bo potekal spored letošnjega tabora?

V soboto, 7. oktobra, bomo imeli študijski del tabora, ki bo posvečen predvsem vprašanju, ki nas od bližje zanimajo. Ob medsebojnih srečanjih smo namreč večkrat opazili, kako površno smo seznanjeni s problemi, ki tarejo slovenske skupnosti v drugih zamejskih predelih. Zato bomo imeli vrsto krajših referatov, ki bodo orisali narodni, verski, kulturni, politični, socialno gospodarski položaj na Tržaškem, Goriškem, v videmski pokrajini in na Koroškem. Za tem naj bi se razvil pogovor, saj bo v poročilih nemogoče podati povsem zadovoljivo sliko dejanskega položaja.

Kje pa se bodo zvrstila ta poročila?

Ves sobotni program bomo imeli v svetoivanskem Marijinem domu. Po predavanjih, katerih začetek bo ob 15.30, in razgovoru bomo imeli srečanje udeležencev z nekaterimi tržaškimi javnimi delavci. Srečanje bo potekalo prosto. Večer bo zaključil ples

V nedeljskem sporedu bo, kot smo slišali, tudi letos javna akademija. Kako bo izpolnjen ostali nedeljski spored?

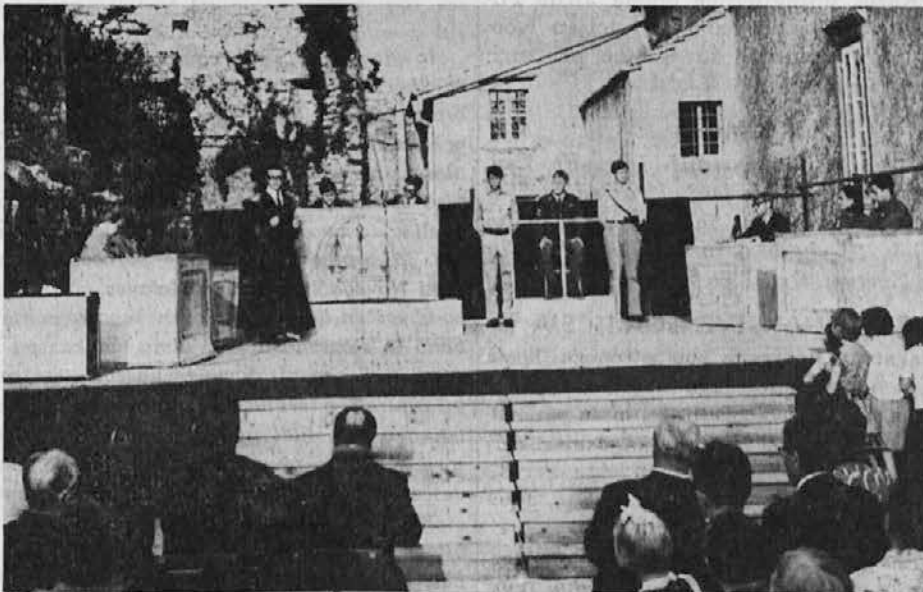
Zjutraj bomo imeli v openski farni cerkvi skupno mašo. Nato bomo imeli prijateljske športne tekme do kosila. Po kosilu bo do 16.30, ko se začne v Finžgarjevem domu prireditev, priložnost za spoznavanje in krajše izlete.

Kdo vse bo nastopal na javni prireditvi?

Na prireditvi bodo nastopili Veseli študentje iz Celovca. Korošci bodo tudi recitirali nekaj pesmi. Goričani bodo predstavili enodejanko Primer Mister X. Iz Trsta bo nastopil ansambel TAIMS, člani SKK bodo recitirali iz Pogačnikove Domače zemlje, peli pa bodo sekstet slovenskih tržaških skavtinj in Fantje izpod Grmade.

Kako je z zanimanjem mladine za tabor?

Težko je ugotoviti mero zanimanja, saj se mnogi dijaki šele te dni vračajo s počitnic. Res je, da je za mnoge tabor novost. Od prejšnjega tabora v Trstu je prešlo že šest let, zadnjega tabora v Celovcu, ki je bolj slabo izpadel, pa se ni udeležil nihče s Tržaškega. Zato se je tista taborska tradicija z vsemi sklenjenimi prijateljskimi vezmi in drugim nekako prekinila. Upamo, da bomo vezi s tem taborom spet obnovili in okrepili. Tabor v začetku oktobra naj bo uvod v plodno novo delovno leto naših mladinskih organizacij!

Mladinski odsek Slovenskega odra igra dramo Edip v Hirošimi na taboru zamejske mladine na Repentabru leta 1966.

S Tržaškega

Saša Rudolf o olimpijskih igrah

Saša Rudolf je bil posebni poročevavec *Radia Trst A* na olimpijskih igrah v Münchenu. Radijski poslušavci so imeli vsak dan priložnost poslušati njegova poročila. Naprosili smo ga za intervju, da nam kaj pove o svojih splošnih vtisih z olimpiade, na kateri je prišlo, kot znano, do dramatičnega terorističnega dejanja, ki se je končalo s pokolom izraelskih talcev in arabskih teroristov.

Saša Rudolf je ljubeznivo odgovoril na naša vprašanja.

Kakšna je bila po Vaših izkušnjah organizacija olimpijskih iger?

Nemški organizatorji so se do skrajnosti potrudili, da bi goste, predvsem pa 4.000 časnikarjev prepričali o svoji tradicionalni natančnosti. In v marsičem so tudi uspeli. To velja predvsem za tehnično oskrbo, ki je bila skoraj na nepresegljivi ravni. Pretiranost organizacije pa smo zaznali povsod tam, kjer je človek zamenjal stroj. Elektronski računalniki so bili z malenkostnimi izjemami brezhibni, popolnoma drugače pa je bilo pri človeških stikih. Tu so organizatorji zapadli v formalizem, ki je bil ne samo pretiran, pač pa skoraj neznošen. Trupe nadzornikov so skrbele le za površno identifikacijo, vse ostalo ni bilo v njihovi kompetenci. Zato se je odgovor največkrat glasil: »Nisem za to poklicam in ne odgovorjam.«

Je po Vašem mnenju varnostna služba na olimpijskih igrah šepala?

Kot že rečeno, je za red v olimpijskem naselju odgovarjalo nad 20 tisoč nadzornikov. K temu gre dodati še nekaj tisoč vojakov, ki so skrbeli za varnost. Kaj kmalu je bilo moč spoznati, da organizatorji nikakor niso hoteli vzbuditi vtisa, da je vse pod nadzorstvom. Morda je prav v tem hiba. Bali so se namreč očitka »militarizma«. Nadzornikom in vojakom se je poznalo, da so bili stalno v strahu pred očitkom »nemška organizacija, nemški red«. In tega kompleksa se nikakor niso mogli otresti niti tedaj, ko je bilo nujno poskrbeti za varnost športnikov in gostov po vdoru palestinskih gverilcev v poslopje, kjer so bili nastanjeni Izraelci

Kaj nam lahko poveste o tem krvavem dogodku v olimpijskem naselju?

Dogodkom v Conollyjevi ulici smo prisostvovali zelo od blizu, saj so bili radijski študiji, od koder smo poročali, oddaljeni le dobrih 150 metrov. Ne bo lahko pozabiti na ultimate, ki so si sledili iz ure v uro, kakor tudi ne na groznejše, do katerih je prišlo v kasnejših dneh. Prava psihoza preplaha je zajela vse. Vsak trenutek smo slišali za nove zaplete; največkrat so bile vesti popolnoma izmiš-

Prosek

PRERANI GROBOVI

V torek popoldne so žalostno zvonili zvonovi na Proseku. Proti pokopališču se je vil dolg sprevod pogrebcev, ki so spremljali v pre zgodnje grobove, tri žrtve nesreče, ki se je pripetila v nedeljo na severni steni Mangarta. To so domačini Ferruccio Rocchi, Egon Puntar in Marco Orsini. Pred sprevodom so hodila dekleta v kraških ljudskih nošah, nato dolga vrsta vencev, pevski zbor in mnogo prijateljev in znancev treh priljubljenih domačinov, ki jih je ugrabila smrt.

Vsem prizadetim izražajo znanci in tudi naš list globoko sožalje.

ljene, kar pa je seveda še bolj pripomoglo k skoraj nevzdržnem ozračju, ki je vladalo vse do zaključne slovesnosti, ko se je »razvedelo«, da so teroristi zaplenili v Frankfurtu letalce, s katerim naj bi bombardirali olimpijski stadion.

Je bilo nadaljevanje iger upravičeno?

Po krvavih dogodkih na vojaškem letališču Fürstfeldbruck je vse z gledalo, da iger ne bodo več nadaljevali. Toda nad ginjenostjo in žalovanjem so prevladali drugi interesi, od političnih do gospodarskih. Vendar bo nove igre težko organizirati, saj je prav teh 14 dni športnega tekmovanja, ko je vsa svetovna javnost uperjena na dogodke v olimpijskem mestu, izredna priložnost za gverilske podvige. Na to bodo morali računati tudi kanadski organizatorji, ki se že pripravljajo na igre v Montrealu leta 1976.

So upravičeni visoki izdatki za olimpijske igre?

Olimpijske igre vedno bolj izgubljajo na svojem prvotnem pomenu, ki naj bi bil srečanje in športno tekmovanje mladih ljudi iz vseh krajev sveta. Tekmovanje je iz športnih aren prešlo v pisarne, in proračune, kjer skušajo organizatorji z mamutskimi stavbami in športnimi objekti prekositi prejšnje igre. Ta tekma se bo morala končati, kajti že zdaj lahko igre priredijo le visoko industrializirane države, medtem ko one v razvoju zaradi izrednih izdatkov ne morejo postati kraj najpomembnejšega športnega tekmovanja na svetu.

—o—

POUK TURIZMA TUDI V SLOVENŠČINI

Prvič v zgodovini slovenskega zamejskega šolstva se je pričelo poučevanje turizma ali bolj rečeno turistično-hotelirske tehnike. Na trgovski akademiji »Žiga Zois« v Trstu so namreč že od 15. septembra dalje posebni habilitacijski tečaji za profesorje, ki bodo potem lahko poučevali na srednjih strokovnih šolah s turistično usmeritvijo, seveda ko bo tovrstni zavod tudi ustanovljen. Upamo, da se bo to zgodilo čimprej, ker se število Slovencev, zaposlenih v turistično-gostinski stroki iz leta v leto povečuje, posebno v tržaški, kot tudi v goriški pokrajini.

Hotelirsko tehniko poučuje gospa Vladimira Sancin-Karis, upraviteljica hotela »Alla Posta« v Trstu, turistične vede pa Lucijan Kocman, turistični izvedenec in tolmač pri turistični ustanovi v Sesljanu.

Prosek ŠOLSKA MAŠA

Ravnateljstvo državne srednje šole »Fr. Levstik« na Proseku, z oddeljenimi razredi v Svetem Križu, sporoča, da bo začetna šolska maša v ponedeljek, 2. oktobra, in sicer na Proseku ob 8.30, v Svetem Križu pa ob 9. uri.

OBVESTILO ZNANSTVENEGA LICEJA

Ravnateljstvo Državnega znanstvenega liceja »France Prešeren« s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča, da bo začetna šolska maša v ponedeljek 2. oktobra 1972, ob 11. uri v kapucinski cerkvi na Montuzzi.

OBVESTILO UČTELJIŠČA

Ravnateljstvo Državnega učiteljskega Anton Martin Slomšek s slovenskim učnim jezikom v Trstu sporoča dijakom, da bo začetna šolska maša dne 2. oktobra ob 11. uri v kapucinski cerkvi na Montuzzi.

Pisma uredništvu:

Spoštovani g. urednik!

V avtobusu, ki me je v petek 15. sept. zjutraj peljal v Gradež za Barbano, sem vzel v roke »Novi list« 14.9. In kaj sem odkril? Na strani 5 sledečo novico: »Za slovenski del vernikov videmske nadškofije in tudi iz sosednih krajev ni predvidenih kakih posebnih sestankov na kongresu, ki ima vse državni značaj, čeprav bodo somaševali s papežem tudi slovenski in nemški škofje. Iz goriške nadškofije bodo slovenski verniki šli v soboto (6.9.) na romanje na Barbano, popoldne pa v Videm v cerkev Matere božje ob trgu Prvega maja. Na ta način bodo mogli naši rojaki prav od blizu prisostvovati zaključni slovesnosti in papeževemu blagoslovu.«

Ali ste prešteli vse netočnosti v teh dveh stavekih? Kako si jih more »Novi list« privoščiti?

Kaj vse je bilo na Marbani in v Vidmu 15. sept., gotovo veste. Ponosni smo na ta dan: slovenska beseda je pokazala, kako upravičeno stoji v liturgiji. Da naš je sveti oče v soboto 16.9. tudi lepo pozdravil, dobro veste. Za to gesto smo mu zelo hvaležni, čeprav smo še kaj več pričakovali, ker smo za kaj več prosili.

O vsem tem je »Novi list« prinesel le kratko novico. Objavil pa je članek »Ne samo besede, ampak tudi dejanja« v številki 21. sept. Članek ni podpisan, zato smatram, da zanj odgovarja odgovorno uredništvo.

Za kaj gre? Za zelo grob napad na svetega očeta in za svojevrstno izpoved krščanstva.

Inž. Gianni Bartoli je Pavlu VI. ob priliki evharističnega kongresa poslal v imenu istrskih beguncev poseben telegram. In državno tajništvo je — kakor to zahtevajo elementarni predpisi olike — na telegram odgovorilo. Ali nima inž. Bartoli pravice, da papežu pošlje telegram, zlasti še, ker se poznata že od mladih let? Ali nima papež pravice, da vsakemu pošiljatelju tudi prijazno odgovori?

Dovolite mi še eno pripombo.

Če že želimo, da ne bodo naše besede le prazno mlatenje slame, ampak da bodo prišle do višjih oblasti in krogov, ni dovolj, da jih objavimo v naših listih. Članki naj bodo jasni in odkriti, a tako napisani, da jih je mogoče prevesti v italijanščino ali latinščino in poslati višjim oblastem, ki naših listov ne poznajo in ne berejo.

Ali je mogoče omenjeni članek prevesti v italijanski jezik in ga poslati državnemu tajništvu in svetemu očetu? In če ne pride do svetega očeta, komu bo koristil?

Vdano pozdravljam DR. LOJZE ŠKERL
Opčine, 23.9.1972

—o—

Iz zgornjega pisma najprej izhaja, da je dr. Lojze Škerl, škofov vikar v Trstu, vsekakor pozoren bralec našega lista, kar nas seveda veseli. Kar je naš sodelavec pisal v zvezi z videmskim evharističnim kongresom, v bistvu drži. Slovenski verniki niso sodelovali pri delih evharističnega kongresa; imeli so le s vojo, sicer zelo uspešno pobožnost v petek, 15. septembra, kot smo poročali v zadnji številki Novega lista. Naš sodelavec je bil očitno slabo obveščen o datumu slovenskega romanja na Barbano in slovesnosti v Vidmu, za kar pa so odgovorni tudi organizatorji, ki našega lista sploh niso informirali o svojih programih. Konec koncev bi lahko o tem tudi ničesar ne pisali, saj organizatorji s svojim ravnanjem jasno kažejo, da jih obveščanje po stolpcih Novega lista ne zanima.

Kako je potekal evharistični kongres, kako je bilo s slovensko prisotnostjo v Vidmu, je naš list pisal toliko, kolikor je smatral za potrebno. Dr. Škerlu se zdi, da smo vso zadevo kratko odpravili.

D. L.

(Dalje na 7. strani)

NOVO ŠOLSKO LETO

Kakor že več let nazaj, tako se tudi letošnje novo šolsko leto ne začne v polnem redu. Zlasti na srednjih šolah še ni vse tako, kot bi moralo biti. Imenovanja na profesorska mesta še niso uradno izdana. Nekoliko krivde za to pomanjkljivost nosi tudi stavka pisarniških uslužbencev na goriškem šolskem skrbništvu. Šolski urnik bo tudi morda nekoliko trpel, ker je del profesorjev zaposlen pri habilitacijskih tečajih.

Šolski začetek na gorikih slovenskih osnovnih šolah se kaže bolje urejen. Število vpisanih otrok po posameznih šolah še ni prav točno, ker starši še vpisujejo ali prepisujejo svoje otroke sem ter tja, vendar že moremo ugotoviti skupno število učencev po okrožjih. Na šolah goriškega didaktičnega ravnateljstva je vpisanih 266 otrok. Na šolah, ki spadajo pod doberdobsko ravnateljstvo, pa 211. Število je nekoliko večje od lanskega. Skupno število dijakov na srednjih šolah pa znaša doslej 380.

Vsem šolarjem, dijakom, učiteljem in profesorjem želimo dober začetek in srečno nadaljevanje šolskega življenja.

UPOR V JETNIŠNICI

V nedeljo zvečer se je po mestu raznesla govorica, da so se uprli jetniki v goriških zaporih. Po televizijski uri so se priporniki zabarikadirali v drugem nadstropju jetnišnice, ki so jo brž zasedli orožniki. Hudega pa ni bilo, samo en čuvaj je bil lahko ranjen, eden izmed jetnikov pa je omedlel od strahu.

Jetniki so državnemu pravdniku izrazili svoje zahteve po splošnem izboljšanju stanja v zaporih. Še posebej pa zahtevajo novo opremo v celicah, nove gramofone in odprta vrata celice ves dan.

Zahteve menda niso prevelike, vendar so nekaj bolj vročih pripornikov prepeljali v drugo kaznilnico.

Mihec in Jakec o sodobni trgovini z belim blagom

— Vidi Mihec, ti, ke večkrat šimfaš čez moderni svet, ma vselih smo nekej napredovali. Uni dan sm brou ano knjigo od zgodovine jn je pisalo nutre, kaku so anbot prodajali ledi. So

jemeli prfina semnje od sužnov. Tam so bli razpostauleni, koker zelenjava u botegini. Jn glih koker babe pretipavajo u botegini salato al sadje, so tabat pretipavali ledi. Gledali če jemajo dobre muškole za delat, kolko so stari; pr ženskah so gledali če so lepe jn vse sorte. Jn pole je biu tisti suženj od svojga gospodarja jn je uan naredu ž njega kar je tou. Tudi ubou ga je lahko za devtirat svoje prjatle. Vi-deš danes vselih ni več taku.

— O ti moj Jakec, kaku si ti nazaj s kartami! Sej tudi danes še zmiri prodajajo ledi. Samo spouni se na prodajanje jegraucou od škua-der za nogomet! Jn tudi semnje jemajo vsako leto, meni se zdi de u Milani. Če pridejo tisti trenerji jn precdniki od klubov jn tam prodajajo jn se glihajo koker na borzi.

— Ja, ma vselih ni glih taku. Zatu ke tisti jegrauc, ke so ga prodali jn kupli le ni tašen revež, koker u starih cajteh jn se nima kej prtožet.

— Je že res, zatu ke danes so drugačne navade. Sej tudi martrali ledi so anbot na ano

V Gorici je bilo v ponedeljek, torek in sredo v Attemsovi palači srečanje, na katerem so obravnavali pravice in varstvo jezikovnih etničnih manjšin v Italiji.

Pobudo za ta osmi tovrstni sestanek je dala Mednarodna zveza za varstvo ogroženih jezikov in kultur. Profesor Sobrero z univerze v Lecce je govoril o jezikovnih manjšinah v Italiji. Zanimivo je bilo tudi predavanje o pravem položaju teh manjšin.

K besedi se je oglasil tudi profesor Borme, predstavnik italijanske manjšine v Jugoslaviji. Izrazil je svoje zadovoljstvo s pravicami, katere uživa ta manjšina v Istri in na Reki. Vendar pa še ni deležna vseh ugodnosti, ki bi jih morala po ustavnih določbah.

Razprav sta se udeležila tudi deželni poslanec dr. Štoka in pisatelj Boris Pahor iz Trsta. Navzoči so bili dalje južnotirolski poslance

DUHOVNIŠKE SPREMEMBE

Goriška kurija je potrdila razne spremembe na duhovniških mestih, o katerih se je govorilo že več časa.

Marijan Komjanc je imenovan za župnika v Sovodnjah, Bogomil Breclj za župnika v Zgoniku. Anton Prinčič bo upravljal Števerjan, Josij Jurak pa Gabrije in Vrh.

Precejšnje spremembe je kurija odredila tudi med furlansko duhovščino in v mestu samem. V stolnici je prevzel župnijsko mesto msgr. Nardin. Na župnijo Jožefa - Delavca v Stražicah so prišli salezijanci.

vižo, danes pej na drugo. Anbot so političnega nasprotnika nasadili na kou al ga pekli na počasnem uagnji, danes ga pej martrajo z elektriko al — kar je še bol napredno — ga zaprejo u norišnico jn mu dajejo vse sort injekcij de ja postane zmešan. Jn tudi an jegrauc od fudbala more vse ubugat kar mu trener ukaže. More jet spat, more jest, more trenirat koker mu ukaže trener. Nanka njegova žena nima pr njem nobene besede.

— Ja, ma vselih...

— Neč vselih! danes, dragi moj, če jemaš dnar lahko kupiš ledi koker češ. Poglej, denmo reč, politiko. Kaku kupavajo stranke ledi jn prfina občinske svetovauce. Kej ni blo lani al predlanskem, ke je ana stranka prodala svojga svetovauca ani drugi stranki, zatu ke ga je tista nucala? Se spounesh? Jn glih koker u starih cajteh najrajše kepavajo mlade ledi, zatu ke bojo več cajta služli. Stari so tudi bol zagrizeni jn se jeh ne da več dosti naučēt. Mlade teličke pej obračas koker češ. Samo moreš jemet dnar za jeh državat. Kej niso tudi tistmi Zalivi pokupli ves naraščaj? Se zna, pr Zalivi ni dnarja jn taku tudi naraščaja neč. Ma stranke ti znajo kupet tudi kar celo drugo stranko. Se zna, kašno bol bogo. Ta bogate stranke lahko kupavajo, ta boge pej tega ne morejo. Jn, se zna, danes ne kupavajo ses sesterci, ma ses subvencijami, zastopstvi, koncesijami jn vse sorte. Jn, se zna, tudi z lirami. Taku je, dragi moj Jakec.

— Ma se mi prou zdi, de jemaš prou.

Iz Goriške

Za manjšinske pravice

Dietl, zastopniki Kataloncev s Sardinije, Provansalcev iz Piemonta, Grkov iz Kalabrije, ki pa polagoma že izginjajo.

Kakšen je položaj Slovencev v Italiji in v Avstriji je na kratko orisal dr. Sfiligoj. Predsednik Mednarodnega zavoda za sociologijo v Gorici pa je prikazal delo te ustanove pri preučevanju manjšinskih problemov.

—o—

Št. Maver

VAŠKI SESTANEK — CESTE — SLOVO

Pred nedavnim je bil sklican vaški sestanek od strani kmetijskih in gozdnih uradov. Zastopniki teh uradov so posestnikom razložili, kakšne pomoči in prispevkov so lahko deležni od države ali deželne uprave. Razložili so tudi način za prošnje in kolikšni naj bi bili ti prispevki za gospodarske izboljšave. Menda je v ta namen že nakazanih več milijonov lir. Vabili so tudi, naj se naši ljudje poslužijo te gospodarske pomoči, ki jim jo nudijo oblasti.

Druga zadeva pa so naše poti in ceste, posebno v Koničnem. Ta pot je občinska in povezuje obe glavni cesti iz doline in cesto ob cerkvi ter skozi vas. Načrt je tudi, da bodo uredili glavna cesto od Vasi do prehoda pri Podsobotinu, ki bi obenem vezala cesto po dolini. Za ta dela je menda že nakazanih potnajst milijonov lir.

V zadnjem času nas je zapustila 83-letna Kristina Klanjšček r. Doljak. Bolehala je že dalj časa in je umrla v goriški bolnišnici. Ob velikem spremstvu smo jo pokopali na domačem pokopališču.

Družini pokojne izražamo sožalje.

»EKUMENSKA« POROKA

V soboto je bil v Gorici v protestantski cerkvi prvi poročni obred v ekumenskem duhu zblizanja med krščanskimi Cerkvami.

Ženin je metodist, nevesta pa katoličanka. Obrede sta skupno opravila metodistični pastor dr. Taza in župnik cerkve svetega Roka. Novoporočenca sta si medsebojno obljubila, da bosta spoštovala vero drug drugega.

ŠOLSKI ZAČETEK

Šolsko leto 1972-73 se bo uradno začelo v ponedeljek dne 2. oktobra s šolskimi mašami.

Za gimnazijo-licej »P. Trubar« in učiteljske »S. Gregorčič« v Gorici bo maša ob 10. uri v stolnici. Dijaki naj se zberejo na šoli ob 9.30 uri.

Za nižjo srednjo šolo velja isto. Dijaki naj se zberejo ob deveti uri na šolskem dvorišču.

Osnovni šoli iz Šolskega in Malega doma, imata začetno šolsko mašo tudi v ponedeljek, 2. oktobra. Učenci naj se zberejo ob 8.30 na šolah, odkoder bodo šli v spremstvu vzgojiteljev v cerkev pri Sv. Ivanu.

Začetek rednega šolskega pouka bo določen kasneje.

—o—

V vatikanski knjižnici so nepričakovano odkrili en izvod Trubarjeve knjige »Cerkovna ordnung«, ki so jo doslej imeli za izgubljeno. Edini znani izvod je v Dresdenu med drugo svetovno vojno namreč izginil. Narodna in univerzitetna knjižnica v Ljubljani bo storila vse, da bo dobila fotokopijo te znamenite knjige.

IZ KULTURNEGA ŽIVLJENJA

Nekaj pripomb o letošnjem tekmovanju »Seghizzi«

Za letošnje mednarodno zborovsko tekmovanje »Cesare Augusto Seghizzi« v Gorici lahko rečemo, da je, v primerjavi s prejšnjimi leti pomenilo gotov napredek. Že pri izbiri programa so skoro vsi zbori poskrbeli za v umetniškem pogledu neoporečne pesmi; še več: nekateri zbori so nas presenetili kar z avantgardno zasnovanimi skladbami, ki so poslušalstvo naravnost elektrizirale. Na prvem mestu moramo omeniti zbor Coradini iz Arezza, ki je izvajal Dixitque fiat mladega italijanskega skladatelja Romana Pezzata. Prisotnega avtorja je poslušalstvo nagradilo z burnimi ovacijami. Manj običajno skladbo so predstavili tudi pevci dunajskega zbora St. Otmar s Kratochvilovim »Magnificatom«; banimiv je bil tudi »Psalm 121«, ki ga je zapel zbor švedskih študentov.

Najpomembnejše razodetje tega tekmovanja pa je brezdvomno velik vzpon italijanskih zborov. Lepih kvalitet niso pokazali samo nagrajeni zbori Cantori di Assisi, Coradini iz Arezza, Coro delle Nove in tržaški Montasio, ampak tudi drugi, ki si radi ostre konkurence niso mogli priporiti nagrad. Omembe vredni so zbor iz Grosseta, Piccolo coro Padovano, San Paolo iz Reggio Calabrie, Alpes iz Oderza pri Trevisu in morda še kdo. Vsi so predstavili skrbno izbran program in lepo, homogeno zvočnost. Prav gotovo bo marsikateri teh zborov pri prihodnjih tekmovanjih resen kandidat za prva mesta. Pravi zmagovalc letošnjega tekmovanja je nesporno zbor Cantori di Assisi, ki je odnesel kar štiri nagrade: v polifoniji za moške zbere prvo, polifoniji za ženske zbere prav tako prvo, v polifoniji za mešane zbere drugo in v folklori za ženske zbere četrto. Vse v polni meri zaslužno. Strokovnjaki so imeli nekaj pomislekov le za kategorijo moških zborov, kjer so bili nekateri mnenja, da bi bil prvo mesto zaslužil zbor Coradini, prvenstveno zaradi bolj muzikalnega podajanja.

V skupini mešanih zborov, tako v polifoniji kakor v folklori, se je nesporno uveljavil kot najbolj boljši bolgarski zbor Morski svuzi iz Carne. Tudi ta zbor je pred zahodno publiko ponovno potrdil visoko raven bolgarskega zborovskega petja. Ob odličnem uveljavljanju Bolgarov, Romunov, Madžarov, Avstrijcev in Švedov smo tem bolj grenko občutili komaj opazno udeležbo jugoslovanskih zborov. Makedonski zbor Kočo Racin je komaj dosegel splošno povprečje in se je moral zadovoljiti s četrto nagrado za svoj ženski zbor v folklori. Čast je rešil le moški zbor iz Ptuja, ki je dobil tretjo nagrado za folkloro in četrto za polifonijo. A tudi za polifonijo bi mu marsikdo prisodil vsaj tretjo, pred švedskimi študenti, ki so bili, kakor izgleda, od žirije nekoliko favorizirani. Na zaključni slovesnosti bi moral, po pravilniku, natopiti tuudi ptujski zbor, ker je dobil tretjo nagrado. Ni pa nastopil, ker so pevci že odšli domov zaradi poklicnih obveznosti.

Tudi letošnja žirija je poskrbela za majhno presenečenje: z razliko od prejšnjih let ni podelila nagrad, če ni zbor dosegel gotove izvajalske ravni, t.j. točk. Prejšnja leta se je namreč dogajalo, da so kakemu zboru podelili prvo nagrado samo zaradi šibke konkurence in da je drug zbor, ki je tekmoval med visoko kvalitetnimi zbori, ostal brez nagrade, čeprav je bilo njegovo petje na mnogo višji ravni. Letos je žirija s temi nesmisli zaključila. In tako ni podelila prve nagrade za moške zbere v folklori. To njeno odločitev lahko načelno samo pozdravimo.

Naj na koncu še omenimo, da se je tudi naš »Vasilij Mir« lepo uveljavil: za folkloro je dobil

četrto nagrado. Morda bi se bil bolje uveljavil tudi v polifoniji, če bi ne bil izbral nekoliko nesrečnega programa. Od tržaških zborov se je tekmovanja udeležil le zbor Montasio, ki si je zaslužno priboril za svoj ženski zbor drugo nagrado v polifoniji.

Zvedeli smo, da bodo prihodnje leto predpisane bolj skrbno izbrane obvezne pesmi. Vsa pretekla leta je bilo mnogo negotovanja zaradi neokusnih in nemuzikalnih obveznih kompozicij. Zgleda, da je letošnje tekmovanje nekaka prelomnica v repertoarni politiki. To je vsekakor dobro znamenje.

—o—

Spacalova retrospektivna razstava na gradu Kromberk pri Novi Gorici bo odprta še ves mesec oktober. Obiskovalci si ob tej priložnosti lahko kupijo tudi izčrpen in bogato opremljen katalog, ki ga je izdal Goriški muzej.

—o—

MAJHNE DRUŽINE V SLOVENIJI

Mnogi Slovenci neprestano stokajo, kako majhen, maloštevilen narod smo, in skušajo vzbujati v naših ljudeh zaradi tega kompleks manjvrednosti oziroma majhnosti in onemoglosti v mednarodnih zadevah. Pri tem pa jih nič ne moti, da je rodnost v Sloveniji tako majhna. Po statistikah jugoslovanskega ljudskega štetja, ki so bile letos delno objavljene, ima povprečna slovenska družina le 3,34 člane. Na povprečno slovensko družino ne odpade tako niti poldrug otrok. V Jugoslaviji je Slovenija v tem pogledu za vsemi drugimi narodi (Hrvatska 3,42, Srbija 3,62, Makedonija 4,67, Črna gora 4,21 in Kosovo (Albanci) 6,59).

Pogovor ob Spacalovi razstavi

V petek, 22. t.m., je vodstvo Goriškega muzeja v okviru prireditve ob Spacalovi razstavi na gradu Kromberk organiziralo predavanje o temi »Krajina v novejši slovenski umetnosti«. Predaval je dr. Nace Šumi, predstojnik oddelka za umetnostno zgodovino na filozofski fakulteti v Ljubljani.

Dr. Šumi je začel svoj oris z nekaterimi primeri iz baročne dobe, dalj časa pa se je ustavil pri poskusih romantičnih slikarjev, tako Pernharta, Janše in Karingerja. Kot prelomni pojav je označil slovenske impresioniste, pri katerih gre še vedno za čutno zaznavo vidnega sveta, korak naprej pa so napravili ekspresionisti, ki so resničnost preoblikovali v skladu s cézannovskimi načeli upodabljanja s pomočjo treh osnovnih geometričnih teles: kocke, valja in krogle. S tem v zvezi je poudaril pomen Vena Piona in obeh bratov Kraljev, ki sta sicer rojena na Dolenjskem, vendar v tistem delu, ki je po svojih pokrajinskih značilnostih zelo soroden primorskemu Krasu. Predavatelj je zagovarjal tezo, da so v novejšem obdobju prav primorski umetniki doprinesli najznačilnejši delež pri umetniških delih, ki se navdihujejo v pokrajinskih motivih, saj je znano, da izrazita primorska oziroma kraška pokrajina, obogatena s strnjanimi naselji sredozemskega tipa, naravnost sili k taki usmeritvi.

Po tem metodično zgodovinsko zamišljenem uvo-

ZAČETEK »RILKEJEVIH DNEVOV« NA DEVINSKEM GRADU

V viteški dvorani devinskega gradu so v četrtek dopoldne uradno odprli študijske dneve, posvečene znanemu nemškemu pesniku R. M. Rilkeju. V teku je namreč pobuda, da bi v Devinu ustanovili muzej in študijski center o Rilkeju, ki je zlasti s svojimi Devinskimi elegijami zaslovel po vsem kulturnem svetu.

Slovesnosti so se udeležili predstavniki nemškega, italijanskega in slovenskega kulturnega življenja ter zastopniki oblasti, med njimi vladni komisar dr. Abbrescia. Udeležence je najprej pozdravil devinski princ, za njim pa je o pomenu študijskih dni spregovoril germanist prof. Magris s tržaške univerze. V imenu občinske uprave je prisotne pozdravil župan Legiša, ki je pohvalil pobudo ter Rilkeja označil kot pesnika, ki je med drugim znal spojiti kulturne elemente germanskega in slovanskega sveta. Med županovim govorom v slovenskem jeziku je prišlo do neljubega dogodka, ko je neki udeleženec začel glasno negotovati, kar pa so ostali gostje ostro obsodili. V novejši zgodovini devinskega gradu smo tokrat verjetno prvič slišali slovensko besedo na uradni slovesnosti.

STALNO SLOVENSKO GLEDALIŠČE V TRSTU
KULTURNI DOM

OTVORITVENA PREDSTAVA SEZONE 1972-73

LUIGI PIRANDELLO

LE PREMISLI, GIACOMINO

Režija: Mario Uršič

V petek, 6. oktobra ob 21. uri (abonma premierski red A);

v soboto, 7. oktobra ob 20.30 (abonma red B);

v nedeljo, 8. oktobra ob 16. uri (abonma nedeljski popoldanski — red C);

v sredo, 11. oktobra ob 20.30 (abonma mladinski v sredo — red D);

V četrtek, 12. oktobra ob 20.30 (abonma mladinski v četrtek — red E);

v petek, 13. oktobra ob 16. uri (izven abonmaja);

v soboto, 14. oktobra ob 20.30 (izven abonmaja);

v nedeljo, 15. oktobra ob 16. uri (abonma okoliški — red F);

du se je začela debata, ki je obravnavala predvsem delovanje Lojzeta Spacala in sedanjí položaj v slovenski likovni umetnosti s poudarkom na odnos središča (Ljubljana) do obrobni predelov in obratno. Zanimiv je bil poseg prof. Lojzeta Bizjaka iz Ajdovščine, ki je spomnil, da imamo Slovenci še enega umetnika, pesnika Krasa, in sicer Zorana Mušiča, ki ga je označil za lirika, v nasprotju z bolj pripovednim značajem Spacalovih del. Slikar Klavdij Palčič iz Trsta pa je spregovoril o razmerju najmlajše generacije upodabljalajočih umetnikov do prikazovanja pokrajinske tematike, ki je v današnji dobi urbaniziranega okolja in vse bolj razširjene mestne civilizacije vsekakor drugačno od tistega v preteklem obdobju. V razpravi se je dalje izkristaliziralo mnenje, da so prikazi dejavnosti slovenskih likovnih umetnikov iz zamejstva (Koroška, Goriška, Tržaška) v ljubljanskih galerijah premalo sistematični in vse preveč prepuščeni naključnim in dokaj redkim razstavam.

Srečanje na kromberškem gradu je pokazalo, da so taka predavanja in pogovori koristni, zato je res škoda, da se ga ni udeležilo več poslušalcev. Kljub temu pa je treba priznati, da je bila debata zelo zanimiva in se je dotaknila marsikaterega perečega vprašanja s področja upodabljalajoče umetnosti, likovne kritike in razstavne politike na Slovenskem

M. V.

Sodobno kmetijstvo

Potreba po domači trsnici

Pereč problem tržaškega vinogradništva, o katerem je bil govor na nedavni okrogli mizi o tipizaciji domačih vin, je pomanjkanje kvalitetnih cepljenk, predvsem selekcioniranih zdravih cepičev, brez katerih bo težko, če ne že nemogoče izvesti obnovitev od viroze okuženih nasadov. Na ta način bi bilo tudi možno omiliti pestrost trtnega sortimenta pri nas.

Stanje v Sloveniji

S podobnimi problemi se ubadajo tudi drugod, posebno v bližnji Sloveniji, kamor hodijo številni naši vinogradniki po cepljenke. V Sloveniji so se lotili organizirane obnove matičnjakov po vseh vinorodnih okoliših. Korenjake vzgajajo iz domačih selekcioniranih vrst podlag, nekatere so uvozili (B x r420 A — za Primorsko). Pripravljajo veliko število ključev raznovrstnih podlag, kot to narekujejo podnebne razmere, sorte, vzgoja in način vinogradništva. Vpliv podlage je za vinsko trto mnogostranski, ugoden ali pa škodljiv. Pravilno bo ravnal vinogradnik, ko bo šel čez mejo po cepljenke, če bo pri izbiri podlage upošteval prej omenjene razmere.

Pomen selekcije

O celotnem pomenu selekcije v vinogradništvu ne gre izgubljeni dosti besed, dovolj je omeniti, da gredo osipljivost, počasnost rasti, pojav zelenih jagod pri rdečih sortah na račun razmnoževanja neodbranega materiala. Nedavno so nemški vinogradniki na svojem kongresu ugotavljali, da so v zadnjih 30 letih podvojili pridelek (87 hl—ha) in povečali kakovost v glavnem zaradi dosledne klonske selekcije. Klonsko selekcijo bo treba izvesti tudi na naših sortah, kot je na prej omenjeni okrogli mizi poudaril načelnik Opazovališča za rastlinske bolezni v Trstu dr. Ambrosi, sicer zunaj pokrajine, toda, žal, ni še nobenih zgledov, da bo prišlo do nje kaj kmalu.

Vinogradniki, ki želijo kupiti odbran trsni material v Sloveniji, naj dobro pazijo, kaj kupijo. V Sloveniji je občutiti močno pomanjkanje zdravih cepičev zlasti na Primorskem, kamor hodijo naši vinogradniki po cepljenke (Vrhpolje). Pozor posebno pri rdečih sortah, kjer je odstotek za virusom obolelih trt največji. Akcija za zdrave matične nasade je vsekakor v teku in tako tudi odbira odbira za glonske nasade II. preizkušnje. To je skrajšani postopek za doseg selekcije, ki edina lahko zagotovi stalen, velik in kavosten pridelek grozdja. Skupna trsniza za potrebe Primorske v Vrhpolju služi na združni kooperativni osnovi. Kmetje-trsnicarji bi naj dobili od svoje organizacije podlago in cepiče, morda skupno silnico in skupno pripravljeno zemljišče, kjer bi vložili svoje cepljenke in jih oskrbovali. Po izkopu bi predali cepljenke svoji organizaciji, ki bi jih nato enotno sortirala in pripravila za prodajo po enotnih cenah. Največja trsnica v naši deželi, trsnica v Rauschedu, ki cepi letno okrog 30 milijonov sadik, služi po omenjenih načelih. Vsi trsnicarji se disciplinirano vključujejo v poslovanje in so s takim načinom dela zadovoljni, med drugim tudi finančno.

Na omenjeni okrogli mizi postavljen predlog o ustanovitvi konzorcija pridelovalcev vina tržaške pokrajine gre podpreti tudi v tem smislu. Z delom in zavzemanjem za reševanje tovrstnih problemov s strani organiziranih vi-

nogradnikov bi zelo verjetno prej prišlo do ustreznih ukrepov. Tipizacija domačih vin je v veliki meri odvisna prav od rešitve vprašanja, kako priti do novih in zdravih nasadov.

—o—

PRIJAVA ŠKODE PO DIVJAČINI

Izkušnje prejšnjih let povedo, da divjačina kaj rada dela škodo na jesenskih pridelkih in še posebno na grozdju.

Po novem zakonu lahko prizadeti prijavijo škodo najkasneje v 10 dneh potem, ko so jo opazili.

Prijave sprejema Zveza neposrednih obdelovalcev v Trstu, ul. Roma 20 vsak delavnik od 9-12 in 16-19 ure razen ob sobotah.

IZLET KMEČKE ZVEZE

Kmečka zveza bo priredila svoj tradicionalni članski izlet v goriška Brda, na Bovško, v Vipavsko dolino in okolico Pestoje.

Ogledali si bomo razne kmetijske objekte pod strokovnim vodstvom.

Prenočevanje bo v Bovcu.

Izlet bo v soboto 14. in nedeljo 15. oktobra.

Vpisovanje v uradu Kmečke zveze v Ul. Gep-pa 9 vsak dan od 8. do 14. ure (razen četrtega, ko so uradne ure od 8. do 12. in od 15. do 18. ure) do 2. oktobra.

Tajništvo KZ

NOV VOZNI RED

Prometno ministrstvo javlja, da bo v noči od sobote 30. septembra na nedeljo 1. oktobra stopil v veljavo, obenem s sončno uro, tudi nov vozni red vlakov, ki bo veljaven za sončni čas.

Novi urniki so razobešeni na vseh železniških postajah.

PISMO UREDNIŠTVU

(Nadaljevanje s 4. strani)

Ker je bil sam eden organizatorjev, se verjetno čuti prizadetega.

Samo po sebi se razume, da prevzema odgovorni urednik odgovornost za vse, kar je v listu objavljeno. Čudimo pa se, zakaj se dr. Škerlj postavlja v vlogi nekakšnega nepoklicanega odvetnika Gian-nija Bartolija, o čigar političnem delovanju imamo svoje mnenje. V članku, ki smo ga objavili, smo ožigosali Bartolijevo vsiljivost, njegovo brzobjavko označili za dobro preračunano versko-politično gesto, ki nima nobene zveze ne z »jadranskimi«
begunci ne z njihovimi problemi. V Vatikanu to dobro vedo. Zaradi tega se hitri odgovor vatikanskega državnega tajništva ne more opravičiti s predpisi olike, še manj pa z osebnim prijateljstvom. To je naše odkrito mnenje, ki ga izpovedujemo pred vsakim forumom in oblastjo, si čimer seveda ne nameravamo nikogar napadati. Kaj ima pri tem takšna ali drugačna izpoved krščanstva, pa ve samo dr. Škerlj!

O poduku, ki nam ga na koncu daje tržaški škofov vikar, si dovoljujemo pripomniti, da mi pišemo predvsem za našo zamejsko slovensko javnost in ne za prevajanje. Dr. Škerlu pa lahko zagotovimo, da je bil omenjeni članek že dostavljen vatikanskemu državnemu tajništvu, kjer nam je znano, da so ljudje, ki razumejo tudi naš jezik. Zato mu svetujemo, naj bo bolj previden, preden se spušča v govorjenje o »mlatenju prazne slame«, ker bi mu v tem primeru lahko kdo odvrnil, da sam otrobe veže.

—o—

Prejšnji teden so na Koroškem postavili prve dvojezične cestne napise, ki pa so jih nemški prenapeteži že takoj prebarvali. Ljubljansko »Delo«
je v nedeljo, 24. t.m., objavilo fotografijo premaznega napisa v kraju Bilčovs.

Nekaj misli pred pričetkom športne sezone

Z naglimi koraki se bliža športna sezona in naša društva se z vno pripravljajo na bližnja prvenstva. Precej smo že slišali o nogometnih klubih, ki so poskrbeli predvsem za okrepitev svojih moštev, redki pa so tisti, ki skrbijo tudi za naraščaj. Ta ugotovitev gre seveda predvsem tistim, ki bodo nastopali v prvenstvih druge kategorije. Častna izjema je Breg, ki že več let vestno skrbi za mladino in pri katerem se že poznajo rezultati večletnega dela. Na vzhodnem Krasu se Gaja ukvarja le z mladinskim nogometom in to se nam zdi še najboljše, saj na ta način to društvo lahko daje starejše igralce sosednim ekipam. Najbolj žalostno je stanje na naši zahodni strani. Tamkajšnje ekipe životarijo pretežno s tujimi igralci, nekatere ekipe pa, ki so še pred kratkim bile v naših rokah in ki po potrebi nosijo slovenska imena ali uporabljajo dvojezične lepake, so postale že izključni fevd posameznikov, ki z našo zamejsko skupnostjo imajo le skupno ime, čeprav v popačeni obliki. Nogomet gre torej svojo pot naprej in še enkrat se vprašujemo, če nam to tudi narodnostno koristi.

Poglejmo, kakšen je položaj v odbojki, našem elitnem (vsaj nekoč) športu. Najhujši udarec je zadala tej panogi odločitev Bora, da to društvo, s tako slavno in blestečo tradicijo, ne bo nastopilo v moški B-ligi. Ne upamo si soditi odločitve Bovega odbora, lahko pa izrazimo svoje obžalovanje, ker se je prvič, odkar je naš šport oživel, neka slovenska ekipa odpovedala elitnemu prvenstvu, v katerem so naši predstavniki zelo častno branili ugled slovenskega športa.

Nekoliko boljše je pri dekletih, kjer spet izstopa Breg s celo vrsto zelo dobrih mladih in najmlajših igralč, ki so prav v nedeljo branile barve naše

pokrajine in osvojile drugo mesto na deželnih mladinskih igrah. Tudi ostala društva, ki se ukvarjajo z žensko odbojko, nimajo večjih skrbi za naraščajem, letos pa bi se moralo stanje še izboljšati, saj bosta v kratkem na razpolago dve novi telovadnici, v Dolini in Nabrežini.

Košarka doživlja v zadnjem času, kot povsod, pravi 'boom'. Nikjer ni problema z naraščajem, saj najmlajši gomaj čakajo treningov, zlasti v minibasketu, manjka pa nam že tehnikov in organizatorjev. Spet nov, čeprav že znan, problem!

Zaenkrat gre še skoro najbolje v namiznem tenisu, to pa predvsem zato, ker ta šport trenutno resno gojita le dve društvi, in še ti sta se omejili vsaka na svoje področje: eno se ukvarja z ženskimi (Kras), drugo pa z moških namiznim tenišom (Sokol). Sokol in Kras sta letos poslala svoje najmlajše v Meczirje na skupne priprave in tam so se naši predstavniki naučili precej tehničnih prvin. Skrb za te bodoče igralce je zaupana priznanemu namiznoteniskemu delavcu in odličnemu tehniku Ediju Boletu. Prepričani smo, da se bo letos Bole še bolj potrudil in žel še večje uspehe, zlasti, ker ne bo obremenjen z nastopanjem. Sam je namreč izrazil željo, da bi ves svoj prosti čas posvetil naraščaju. Sokol bo že v nedeljo, 8. oktobra, začel s prvenstvom A-lige in čakajo ga izredno dolga in draga potovanja, saj bo treba romati v Taranto, Bari, San Elpidio a Mare (Ancona) ter v Modeno. Prvo ekipo nabrežinskega društva je letos okrepil Peterlini, bivši član razpuščenega društva C.G.S., ki bo s svojo izkušnostjo in resnostjo precej doprinesel »starejšim«
igralcem, ki bodo že takoj od začetka poklicani k odgovorni nalogi, da branijo svoje barve v elitnem prvenstvu.

ketna

3

Po Conradu Richterju
prireja Olga Ratej, riše Melita Vovk-Štih.

5. Pa ni skočil. Del ga je sunil nazav v vrsto. In deček je vedel, da so ga zapustili vsi dobri duhovi. Tedaj je skozi temino, ki je polnila njegovo ubogo srce, zaslišal znan glas in sladko delavarsko govorico: »Beli sin! Beli sin! Sem poglej. Ne, ne tja, tukaj sem.« V gostem grmičevju je zagledal mladega Indijanca, ki se je plazil ob koloni. Ta postava mu je bila znana, visoke golenice in ogrinjalo tudi — saj to je bil njegov najdražji bratranec, Polovična puščica! Zmeraj sta se skupaj igrala, lovila divjad in zganjala norčije. Srce mu je razbijalo v grlu, ko je zašepetal:

»Ti, Polovična puščica?« »Jaz, jaz,« je rekel Polovična puščica. »Ze dolgo te čakam. Sem mislil, da te sploh ne bo. Zdaj pa si prišel, vendar vidim, da si zvezan — kako pa to? Sem mislil da si pri svojem ljudstvu?« »Nisem pri svojem ljudstvu, pri svojih sovražnikih sem,« ga je grenko zavrnil deček. »Ne obupaj,« je rekel Polovična puščica. »Jaz sem od tvojega plemena in ostane s teboj. Če sme Mali žerjav korakati ob strani svoje bele skvo, tudi mene ne bodo odpodili. Ne brez boja!« Tako je rekel in prijel za nož.

6. »Sehe — pazi se,« je siknil Beli sin in se ozrl. »Tistile tam razume po naše.« Toda Polovična puščica se je samo režal in Beli sin je vedel, da se šali. Saj bi pa bilo tudi noro, napasti dva tisoč oboroženih bledoličnikov. Toliko se jih ne bi upali lotiti vsi Leni Lenape in Šani skupaj. Polovična puščica je prinesel s seboj tudi darove: par mehkih mokasinov, ki so jih bile rdeče pošile mati in sestre, zraven pa še staro medvedjo kožo, pod katero je bil spal v domačem vigvanu. In več dni ga je njegov bratranec spremljal na dolgi poti v Pennsylvanijo in mu stre-

sal vesele zgodbi za kratek čas, tako da se je še Mali žerjav včasih odmaknil od svoje ljubljene skvo, da bi prisluhnil. Tako so dospeli do reke, kjer sta se morala tečka posloviti. Nič več se nista šalila, potrta sta se gledala. Vsa kri pa je planila v obraz Belega sinu, ko mu je vojak odvezal roke, da bi lahko nesel culi čez vodo. Nič ni vedel, kaj dela, v brezumju krvavečega srca se je vrgel na vojaka in ga hipoma podrl na tla, da bi se polastil njegovega orožja. Valjala sta se po zemlji in sopihala, vtem ko je drug vojak naskočil Polovično puščico. Bil se je boj za življenje — ali smrt.

B
E
L
I
S
I
N